

BAĞIMLILIK ARTTI, FİYATLAR YÜKSELDİ, BÜYÜK PROJELERDE İLERLEME OLMADI

AKP'nin enerji günlüğü

Kemal ULUSALER

EMO Enerji Çalışma Grubu Üyesi

Dünya, kapitalizmin yeni liberal politikalarını uygulama konusunda nasıl tökezlediğini, açmaza girdiğini canı yanarak izliyor. Kapitalizmin son küresel krizi bir türlü aşılamıyor. Bu kriz ortamında enerji kaynakları giderek önem kazanıyor. Kaynaklara sahip olanlar, bunu en fahiş fiyatlarla pazarlamaya çalışırken; emperyalist ülkeler açık işgallere başvurmadan kaçınıyorlar. Fosil yakıtlar açısından kat kaynaklara sahip olan kapitalist-emperyalist ülkeler yenilenebilir enerji kaynaklarına yöneliyor, bu alanda teknolojik yenilikler peşinde koşuyorlar. Diğer yandan yine bu emperyalist-kapitalist ülkeler gelişmekte olan ülkelerin kaynaklarını (başta su ve yeraltı kaynakları olmak üzere) giderek daha yoğun bir biçimde sömürmeye devam ediyorlar. Küresel kapitalizm öylesine vahşileşiyor ki çevre yıkımları artık dünya ölçeğinde sıradan bir olay haline geliyor. (Macaristan, Japonya vb.)

Bu ne perhiz...

Türkiye de seçimlere giderken enerji alanında benzer bir durumu yaşamakta. AKP Hükümeti 8 yıldır enerji alanında küresel kapitalizmin yeni liberal politikalarını can sipherane yerine getirmeye çalışıyor. 2002 yılında görev talep ederlerken; “Geçmiş hükümetler, son dönemde uyguladıkları politikaları ile enerji alanını Türkiye için acil ve içinden çıkılması zor bir sorun haline getirmişlerdir. Ülkemizin öngörülebilir büyüme perspektifleri ile bağdaşmayan ‘al ya da öde’ anlaşmaları, imtiyaz ve işletme hakkı devir sözleşmeleri, Türkiye’yi taşınması giderek zorlaşan bir mali külfet ile karşı karşıya bırakmaktadır” diyerek enerjiyi bu sorumlu konumundan çıkaracaklarını vaatmişlerdi. Oysa bugün bir kez daha istikrar adına görev talep ederlerken, Rusya ile alım garantili nükleer enerji santral anlaşması imzalamaktan ülkeyi milyarlarca dolarlık risk altına sokmaktan ve yeni mali külfetler ile kar-

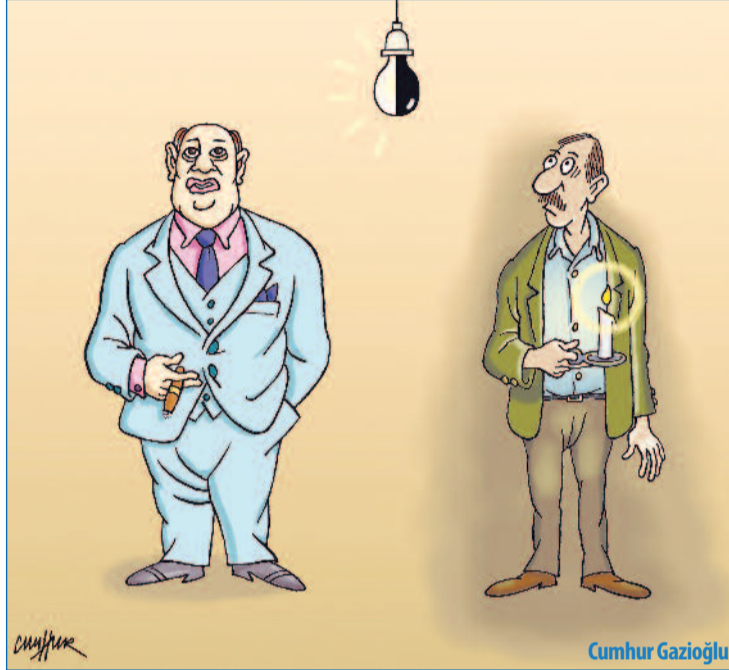
şı karşıya bırakmaktan kaçınmamışlardır.

Ucuz ve güvenilir mi dediniz?

Yine AKP 2002 Seçim Bildirgesi’nde; “Partimizin enerji politikalarının temelini, enerjinin ucuz ve güvenilir bir şekilde temin edilmesi, rekabete dayalı bir enerji piyasası oluşturulması, vatandaşın bütçesindeki yükün azaltılması, çevre ve insan sağlığının korunması oluşturmaktadır” diyerek, vatandaşın ağzına bir parmak sanal bal çalmıştır. Bugün gelinen noktada görülmektedir ki; “bal” demekle ağız tatlanmıyor. Aralık 2007’den bu yana AKP Hükümeti döneminde konut kullanıcıları için elektrik fiyatlarına yapılan zamlar toplamda yüzde 72’yi aşmıştır. Aynı dönemde gerçekleşen tüketici fiyatları artışı ise yalnızca yüzde 30’lar düzeyindedir. Elektrik fiyatlarına yapılan zamların büyük bölümü 2008 yılında yapılmış olup; Elektrik Mühendisleri Odası da (EMO) Ekim-2008’de yaptığı açıklama ile Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) enerji fiyatları endeksinde göre Türkiye’nin enerji fiyatları en çok artan ülke konumunda olduğuna dikkat çekmiştir. Bu arada haklarını yemeyelim, vaat edip de tuttukları söylemler de olmuştur: Örneğin aynı yılın seçim bildirgesinde, “orta vadede toplam vergi gelirini azaltmadan, verginin tabana yayılması”ndan bahsetmişler ve gerçekten vergiyi en geniş orta ve yoksul tabana yayararak; akaryakıt fiyatlarında ülkeyi, dünyanın en yüksek vergisini alan ülke olma özelliğine sahip kılmaşlardır. Bu arada dolaylı verginin tüm vergiler içerisindeki payını yüzde 75’lere çıkardıklarını da unutmamalıyız. Refahı varsıla, zulmü yoksula aktarmakta ustalaşmışlardır.

Bağımsızlık başka bahara

Şimdilerde 2023 Vizyonu ve “Büyük Türkiye”den söz edilmekte. AKP’nin enerji alanındaki politikalarına bakılınca, bu alandaki büyüme anlayışı olsa olsa enerjide bağımsızlığı büyütme olsa gerektir; 2002 yılında 9.1 milyar dolar olan enerji ithalatını 2010 yılında 33.7 milyar dolara çıkarttıkları

rına göre... Oysa bakan bu bağımsızlık konusunda 2002’de, ne söz vermişler:

“Halen yüzde 65 olan enerjide dışa bağımsızlığın azaltılması için güneş, rüzgar, jeo-termal ve bio-mass gibi yerli ve alternatif kaynaklara yönelinecek, yerli linyit ve hidroelektrik projeler süratle hayata geçirilecektir.”

Peki, kendisini “çevrecinin danksası” ilan eden Başbakan’ın 8 yıllık dönemi boyunca yarattığı çevre tahribatına ne demeli? Trakya’da, Ege’de akarsular zehir olmuş akmakta. Karadeniz başta olmak üzere büyük turizm değeri taşıyan vadiler birer birer yok edilmekte.

Özelleştirerek özel sermayenin açgözlülüğüne terk ettiği madenlerde siyanür barajları yıkıldı, yıkılacak durumda. Kahvehanelerde sigara yasağı ile övünen Başbakan, Dilovası gibi sanayi bölgelerinde vatandaşa her gün zehir solutmakta.

Memlekette çevre yıkımı gün be gün artarken; 2002 yılında yapılan; “Çevrenin bir değer ve maliyet unsuru olduğu dikkate alınarak, enerji dönüşüm işlemleri sırasında ortaya çıkan kirleticiler titizlikle kontrol edilecektir” vaadi yeni vaatlere referans

değil de nedir?

Terminal olmadık kanal açalım...

Acizliği diz boyunu aşmış, gırtlığa dayanmışken, büyük büyük laflar etmek herhalde AKP Hükümeti’ne özgü olsa gerek. Zira 2002’de

“Komşularımızdaki petrol ve doğalgazın Dünya pazarlarına açılmasında ülkemizin dağıtım terminali olma imkanları iyi değerlendirilerek, enerjide bölgesel güç haline gelinecektir” dediklerine göre... “Bölgesel güç”, gerçekten büyük bir laf, söyleyen altında da kalabilir. Nitekim 8 yıl sonra geriye bakıldığında ortada sadece Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattından başka bir somut bir tesis bulunmamakta; o da geçmiş yıllardan devir alınan bir proje üstelik. Samsun-Ceyhan gibi, NABUCCO gibi büyük söylemlerin altında perperişanken, hala geleceğe yönelik aynı lafları etmek de kendini bilmezlik olsa gerek. 8 yılda 2.6 milyar metreküplük doğalgaz depolama tesisini ancak yapanlar ve de 2023’te bunun 5 milyar metreküpe çıkaracaklarıyla böbürleneler için başka ne söylenebilir ki? Bu hazırlarıyla herhalde İstanbul Kanalı’nı bitirdiklerinde; dünya ölçeğinde petrol, dolayısıyla petrol taşıyacak tanker de kalmayacak.

Ali Dibo’yla özdeşleşmek...

“Kamuda yapılan kaynak kullanma ve aktarımları toplumun bilgisine açılarak yolsuzluklara imkan vermeyen şeffaf devlet anlayışını yerleştirecektir.”

2002 yılında bu vaatler ile seçim kazanmışlar, ancak göreve gelir gelmez, “Beyaz Enerji Yolsuzluğu”yla ne kadar AK olduklarını kanıtlayıver-

AKP iktidara geldiği 2002 yılında enerji alanında “al ya da öde” koşullu anlaşmaları eleştirdi. Ancak Rusya ile nükleer santral konusunda “alım garantisi” uygulayarak bağımsızlığı artırdı. Son 8 yıldaki özelleştirmeler sonucunda elektrik yüzde 72 zamlandı. Enerji terminali olma iddialarına karşın büyük projelerde ilerleme sağlanamadı.

mişlerdi. Diğer sektörler bir kenara, enerji sektörü 8 yıllık iktidarları boyunca yolsuzluk söylemlerinden arındırılmamıştır.

Yandaş tabir edilen firmalara aktarılan işler ve dolayısıyla kaynak aktarımı, EMO tarafından “Fener Işığında Gölge Oyunları” broşürüyle deşifre edilmiştir. Gerçekleri gölge oyununa çevirmek, şifreler ve algoritmik raklarla ülke yönetmek böyle bir şey olsa gerek.

Bu alanda bir başka örnek de Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) yapılması ve uygulamalarıdır. Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu Raporu ile de açığa çıkan, aslında denetleme ve düzenlemeden anlaşılınan; “saldım çayıra Mevlam kayıra” lafına denk düşen bir uygulamanın söz konusu olduğudur. Kaçak mazotun adım başı alıcı bulunduğu, solventte yaşanan vurgunlar, kaçak yakıt üretiminden dolayı sanayi bölgelerindeki patlamalar ve işçi ölümleri, lisans ticareti, verilen lisansların takipsizliği, aylar boyunca bekletilen kimi lisans başvurularının çeşitli bahanelerle sürüncemede bırakılması ve ne gariptir aynı lisans başvurusuna aşına bir isim eklenince bir haftada sorunun çözülürmesi gibi olaylar ve EPDK mensupları ile denetleyecekleri ve düzenleme görevi yapacakları girişimci firma mensuplarının aynı demek çatısı altında yer almaları... ■

